

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (tizedik tanács)

2022. december 15.*

„Előzetes döntéshozatal – Gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség – 2009/103/EK irányelv – A 3. cikk negyedik bekezdése – A »személyi sérülés« fogalma – Kötelező biztosítási fedezet – Közlekedési baleset – Az utas halála – Kiskorú gyermek kártérítési joga – Nem vagyoni kár – A gyermek szenvedése a szülőjének az ilyen balesetben bekövetkezett halála miatt – Kizárólag patológiás károsodás esetén járó kártérítés”

A C-577/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2021. szeptember 20-án érkezett, 2021. augusztus 11-i határozatával terjesztett elő az

LM,

NO

és

a **HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: M. Ilešič, tanácselnökként eljárva, I. Jarukaitis (előadó) és Csehi Z. bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG képviseletében G. I. Ilieva advokat,
- a német kormány képviseletében J. Möller, U. Bartl, J. Heitz, M. Hellmann és U. Kühne, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: bolgár.

– az Európai Bizottság képviselőjében C. Georgieva, D. Triantafyllou és H. Tserepa-Lacombe, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2005. május 11-i 2005/14/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2005. L 149., 14. o.) módosított, a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1983. december 30-i 84/5/EGK második tanácsi irányelv (HL 1984. L 8., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 3. o.; a továbbiakban: második irányelv) 1. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az LM és NO, valamint a HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG (a továbbiakban: HUK-COBURG) biztosítótársaság között az e társaság részéről a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás alapján az LM és NO által az édesanyjuk közötti balesetben bekövetkezett halála miatt elszenvedett nem vagyoni kár megtérítése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A második irányelv

- 3 A második irányelv 1. cikkének (1) bekezdése előírta:

„A [tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1972. április 24-i 72/166/EGK tanácsi irányelv (HL 1972. L 103., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 6. fejezet, 1. kötet, 10. o.)] 3. cikk (1) bekezdésében említett biztosítás kötelezően mind az anyagi kárt, mind pedig a személyi sérülést fedezi.”

A 2009/103/EK irányelv

- 4 A gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 263., 11. o.) kodifikálta a gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó korábbi irányelveket, ideértve a második irányelvet is, következésképpen azokat 2009. október 27-i hatállyal hatályon kívül helyezte. A 2009/103 irányelv II. mellékletében található megfelelési táblázat szerint a második irányelv 1. cikkének (1) bekezdése a 2009/103 irányelv 3. cikke negyedik bekezdésének felel meg.

5 A 2009/103 irányelv 1. cikke a következő fogalommeghatározást tartalmazza:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

[...]

2. »károsult«: minden, gépjármű okozta kár vonatkozásában kártérítésre jogosult személy;

[...]”

6 Ezen irányelvnek a „Gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség” című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az 5. cikkre is figyelemmel minden tagállam időben megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a saját területén szokásosan üzemben tartott gépjárművek rendelkezzenek gépjármű-felelősségbiztosítással.

A biztosítással fedezett károk mértékét és a biztosítás szabályait az első bekezdésben említett intézkedések alapján kell meghatározni.

[...]

Az első bekezdésben említett biztosítás kötelezően kiterjed mind az anyagi kárra, mind a személyi sérülésre.”

7 Az említett irányelvnek „A gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség alóli kivételek” című 5. cikke (1) bekezdésének első albekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok eltérhetnek a 3. cikk rendelkezéseitől egyes természetes és magánjogi vagy közjogi jogi személyek esetén; ezek jegyzékét az eltérést alkalmazó állam készíti el, és arról tájékoztatja a többi tagállamot és a Bizottságot.”

Az 593/2008/EK rendelet

8 A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek (Róma I.; HL 2008. L 177., 6. o.; helyesbítés: HL 2009. L 309., 87. o.) a „Biztosítási szerződések” című 7. cikke a (2) bekezdése második albekezdésében előírja:

„Ha a felek nem választottak alkalmazandó jogot, a biztosítási szerződésre annak az országnak a jogát kell alkalmazni, amelyben a biztosító szokásos tartózkodási helye található. Ha az eset valamennyi körülménye alapján egyértelmű, hogy a szerződés nyilvánvalóan szorosabban kapcsolódik egy másik országhoz, akkor e másik ország jogát kell alkalmazni.”

A 864/2007/EK rendelet

9 A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (Róma II.; HL 2007. L 199., 40. o.; helyesbítés: HL 2016. L 39., 63. o.) 4. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Ha e rendelet másképp nem rendelkezik, a jogellenes károkozásból eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyra azon ország jogát kell alkalmazni, amelyben a kár bekövetkezik, függetlenül attól, hogy mely

országban következett be a kárt okozó esemény, valamint függetlenül attól, hogy ezen esemény közvetett következményei mely országban vagy országokban következnek be.”

A német jog

- 10 A Bürgerliches Gesetzbuch (polgári törvénykönyv) az alapeljárásra alkalmazandó változatában (a továbbiakban: BGB) a „Nem vagyoni kár” című 253. § szövege a következő:

„(1) Nem vagyoni kár esetén pénzbeli kártérítés kizárólag a törvényben meghatározott esetekben követelhető.

(2) Ha a testi épség, az egészség, a szabadság vagy a szexuális önrendelkezés megsértése miatt fizetendő kártérítés, nem vagyoni kár esetén is követelhető méltányos pénzbeli kártérítés.”

- 11 A BGB „Kártérítési kötelezettség” című 823. §-ának (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Aki szándékosan vagy gondatlanságból más életében, testi épségében, egészségében, szabadságában, tulajdonában vagy egyéb jogában jogellenesen sérelmet okoz, köteles a másik személynek megtéríteni az ebből keletkező kárt.”

- 12 A 2007. november 23-i Gesetz über den Versicherungsvertrag (a biztosítási szerződésekről szóló törvény) (BGBl. 2007 I, 2631. o.) az alapeljárásra alkalmazandó változatában a 115. § (1) bekezdése így rendelkezik:

„Harmadik személy a kártérítési igényét a biztosítóval szemben is érvényesítheti:

1. a kötelező felelősségbiztosításról szóló törvény szerinti biztosítási kötelezettség teljesítése céljából kötött felelősségbiztosítás esetén [...]

[...]

A kártérítési igény a biztosítónak a biztosítási jogviszonyból eredő kötelezettségei keretében, illetve ilyen kötelezettség hiányában a 117. § (1)–(4) bekezdésének keretében áll fenn. A biztosítónak a kártérítést pénzben kell megfizetnie. A biztosító és a kártérítésért felelős biztosított egyetemlegesen felelős.”

- 13 A közúti közlekedésről szóló törvény (Straßenverkehrsgesetz) alapeljárásban alkalmazandó változatában „Az üzembentartó felelőssége, feketefuvar” című 7. § (1) bekezdés előírja:

„Ha a gépjármű használata során valamely személy meghal, testi sérülést vagy más egészségkárosodást szenved, illetve valamely dolog megrongálódik, az üzembentartó köteles a károsultnak az ebből eredő kárt megtéríteni.”

- 14 A közúti közlekedésről szóló törvény az alapeljárásban alkalmazandó változatának „A kártérítési kötelezettség terjedelme személyi sérülés esetén” című 11. §-a értelmében:

„Testi sérülés vagy egészségkárosodás esetén meg kell téríteni a gyógyulás költségeit, valamint a vagyoni hátrányt, amelyet a sérült személy azáltal szenved el, hogy a sérülés következtében keresőképesége átmenetileg vagy véglegesen megszűnik vagy csökken, vagy szükségletei átmenetileg vagy véglegesen megnövekednek. A nem vagyoni kárért pénzben kifejezett méltányos kártérítés is igényelhető.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 15 A 2006-ban született NO és a 2010-ben született LM lánygyermek édesanyja AB, édesapjuk CD, mindannyian bolgár állampolgárok.
- 16 2013-ban AB és CD munkavégzés céljából Németországban telepedett le, NO és LM pedig Bulgáriában maradt.
- 17 AB 2014. július 27-én elhunyt egy közlekedési balesetben Emsdettenben (Németország). Ezt a balesetet CD okozta, aki a HUK-COBURG németországi székhelyű biztosítótársaságnál rendelkezett kötelező felelősségbiztosítással. CD ittasan vezette a gépjárművét, AB pedig a jobb első ülésen ült, és nem kapcsolta be a biztonsági övet.
- 18 A balesetet követően a HUK-COBURG 5000 eurót fizetett NO és LM számára az édesanyjuk halálához kapcsolódó károk megtérítése címén. A CD által képviselt NO és LM ezen összeget elégtelennek ítélte, és keresetet indított a HUK-COBURG ellen a kérdést előterjesztő bíróság, a Sofiyski gradski sad (szófia városi bíróság, Bulgária) előtt, 300 000 bolgár leva (BGN) (körülbelül 153 000 euró) kártérítést igényelve az említett halálesetből eredő nem vagyoni kár címén. E kár NO és LM lelki egészségének károsodásából ered, ugyanis álmatlanságtól, rémálmodtól, hangulatingadozásoktól, ingerlékenységtől, szorongástól, introvertáltságtól és pánikrohamoktól szenvednek.
- 19 E kérelem megalapozottságát vitatva a HUK-COBURG először is arra hivatkozik a kérdést előterjesztő bíróság előtt, hogy a jelen ügyben alkalmazandó jog a német jog, amely a baleset időpontjában alkalmazandó jogszabályaiban nem írta elő a harmadik személyek által elszenvedett nem vagyoni kár megtérítését, azt az esetet kivéve, ha ez a kár patológiás zavarban nyilvánul meg. A német jog csak 2017. július 22. óta rendelkezik a harmadik személyeket ért nem vagyoni kár megtérítéséről, amennyiben e személyek különösen szoros kapcsolatban álltak a károsulttal. Másodszor, a károsult azzal járult hozzá a saját halálához, hogy ittas személy által vezetett autóban utazott, és nem használta a biztonsági övet. Végezetül, az NO és LM által kért kártérítés összege túlzott mértékű.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint az 593/2008 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének második albekezdése és a 864/2007 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése alapján az előtte folyamatban lévő jogvitára a német jog alkalmazandó.
- 21 E bíróság rámutat, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) állandó ítélkezési gyakorlata szerint a német jog, nevezetesen a BGB – a biztosítási szerződésekről szóló törvény alapeljárásban alkalmazandó változata 115. §-a (1) bekezdése első albekezdésének 1. pontjával összefüggésben értelmezett – 253. §-ának (2) bekezdése és 823. §-ának (1) bekezdése alapján a szülő halálából adódó fájdalom és szenvedés miatt kártérítés csak akkor követelhető, ha e fájdalom és szenvedés patológiás károsodást okozott.
- 22 Ezen értelmezés alapján tehát a kérdést előterjesztő bíróságnak el kell utasítania NO és LM kérelmét azzal az indokkal, hogy az édesanyjuk halála által okozott fájdalom és szenvedés nem volt patológiás jellegű.
- 23 Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) ítélkezési gyakorlata leszűkíti a második irányelv értelmében vett „személyi sérülés” fogalmának terjedelmét.

- 24 Ennélfogva e bíróság arra keresi a választ, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) ezen értelmezése, amely következőképp leszűkíti a közlekedési baleset következtében elhunyt hozzátartozó halálából eredő nem vagyoni kár kedvezményezettjeinek körét, összeegyeztethetetlen-e az uniós joggal, amennyiben korlátozni tűnik a második irányelv hatékony érvényesülését.
- 25 Tekintettel arra, hogy a nemzeti bíróság köteles a nemzeti jogot az uniós joggal összhangban értelmezni, e bíróság ezenkívül arra keresi a választ, hogy ezen alapelvnek az előtte folyamatban lévő jogvitára történő esetleges alkalmazása keretében bolgár bíróságként értelmezheti-e egy másik tagállam jogát, nevezetesen a német jogot.
- 26 Ilyen körülmények között a Sofiyski gradski sad (szófia városi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Ellentétes-e a [második irányelv] 1. cikkének (1) bekezdésével a »személyi sérülés« fogalmának olyan értelmezése, amely szerint csak akkor áll fenn személyi sérülés az egyik szülő közlekedési baleset miatt bekövetkezett halálából eredően a gyermek által elszenvedett lelki fájdalom és szenvedés esetén, ha ez a fájdalom és szenvedés a gyermek patológiás egészségkárosodásához vezetett?
- 2) Alkalmazandó-e a nemzeti jognak a nemzeti bíróság által az uniós joggal összhangban történő értelmezésének elve, ha a nemzeti bíróság nem a saját nemzeti jogát, hanem az Európai Unió valamely másik tagállamának nemzeti jogát alkalmazza?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 27 Előjáróban meg kell jegyezni, hogy az előterjesztő bíróság az első kérdésében a második irányelv 1. cikkének (1) bekezdésére hivatkozik.
- 28 E tekintetben a Bíróság állandó ítélezési gyakorlatából kitűnik, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkben bevezetett együttműködési eljárásban a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróság részére olyan hasznos választ adjon, amely lehetővé teszi számára az előtte folyamatban lévő ügy elbírálását. A Bíróság feladata ugyanis az uniós jog minden olyan rendelkezésének értelmezése, amelyre a nemzeti bíróságoknak az eléjük terjesztett jogviták eldöntése érdekében szükségük van, még akkor is, ha e bíróságok az általuk feltett kérdésekben nem jelölik meg kifejezetten ezeket a rendelkezéseket (2021. december 21-i Skarb Państwa [Gépjármű-felelősségbiztosítási fedezet] ítélet, C-428/20, EU:C:2021:1043, 24. pont).
- 29 A jelen ügyben, mivel a 2009/103 irányelv kodifikálta és 2009. október 27-i hatállyal hatályon kívül helyezte a gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló korábbi irányelveket, ideértve a második irányelvet és annak 1. cikke (1) bekezdését, amely a 2009/103 irányelv II. mellékletében szereplő táblázat szerint ezen irányelv 3. cikke negyedik bekezdésének felel meg, a kérdést előterjesztő bíróság számára az alapeljárás megindításának alapjául szolgáló baleset időpontjára tekintettel nem a második irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, hanem a 2009/103 irányelv 3. cikkének negyedik bekezdését kell értelmezni. Továbbá a 2009/103 irányelv a korábbi irányelveket lényegesen nem

- módosította, következésképpen az e korábbi irányelvekre vonatkozó ítélkezési gyakorlat átültethető a 2009/103 irányelv megfelelő rendelkezéseinek értelmezésére is (lásd ebben az értelemben: 2021. június 10-i Van Ameyde España ítélet, C-923/19, EU:C:2021:475, 23. pont).
- 30 Ennek következtében meg kell állapítani, hogy első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2009/103 irányelv 3. cikkének negyedik bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a közlekedési balesetek károsultjainak közeli hozzátartozóit ért nem vagyoni kárnak a gépjármű-felelősségbiztosító általi megtérítését attól teszi függővé, hogy e kár patológiás egészségkárosodást okozott-e az ilyen közeli hozzátartozóknak.
- 31 A 2009/103 irányelv 3. cikkének első bekezdése értelmében ezen irányelv 5. cikkére is figyelemmel minden tagállam időben megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a saját területén szokásosan üzemben tartott gépjárművek rendelkezzenek gépjármű-felelősségbiztosítással. Az említett irányelv 3. cikkének második bekezdése előírja, hogy a biztosítással fedezett károk mértékét és a biztosítás szabályait a 3. cikk első bekezdésben említett intézkedések alapján kell meghatározni. Ugyanezen irányelv 3. cikkének utolsó bekezdése kifejti, hogy az említett cikk első bekezdésében említett biztosítás kötelezően kiterjed mind az anyagi kárra, mind a személyi sérülésre. Ami a 2009/103 irányelv 5. cikkét illeti, az az (1) bekezdésében többek között előírja, hogy az e rendelkezésben meghatározott feltételek mellett a tagállamok eltérhetnek az említett 3. cikk rendelkezéseitől egyes természetes és magánjogi vagy közjogi jogi személyek esetén.
- 32 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy amint azt a Bíróság már megállapította, a 2009/103 irányelv 3. cikkének első bekezdése, amelynek megfogalmazása igen általános, azt írja elő a tagállamok számára, hogy belső jogrendjükben általános gépjármű-biztosítási kötelezettséget vezessenek be (2021. június 10-i Van Ameyde España ítélet, C-923/19, EU:C:2021:475, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 33 A 2009/103 irányelv preambulumból kitűnik, hogy ezen irányelv, az azt megelőző, gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó irányelvekhez hasonlóan egyrészt arra irányul, hogy szabad mozgást biztosítson a szokásosan az Unió területén üzemben tartott járműveknek és utasaiknak, másrészt – függetlenül attól, hogy az Unión belül hol történt a baleset – hasonló elbánást biztosítson az ilyen gépjárművek által okozott balesetek károsultjainak (2021. június 10-i Van Ameyde España ítélet, C-923/19, EU:C:2021:475, 34. pont, valamint az hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 A 2009/103 irányelv tehát kötelezővé teszi a tagállamok számára annak garantálását, hogy a rendszerint a területükön üzemben tartott járművek használatával kapcsolatos polgári jogi felelősség biztosítási fedezet alatt álljon, és meghatározza azon kártípusokat és harmadik fél károsultakat, amelyekre és akikre a biztosításnak ki kell terjednie (2021. június 10-i Van Ameyde España ítélet, C-923/19, EU:C:2021:475, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 35 A harmadik feleknek okozott kárt fedező gépjármű-felelősségbiztosítási kötelezettség mindazonáltal elkülönül e károknak a biztosított felelősségbiztosítása alapján történő megtérítésének mértékétől. Amíg ugyanis az előbbit az uniós szabályozás határozza meg és garantálja, addig az utóbbit alapvetően a nemzeti jog szabályozza (2021. június 10-i Van Ameyde España ítélet, C-923/19, EU:C:2021:475, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 36 A 2009/103 irányelv tárgyából és szövegéből, az általa kodifikált irányelvekhez hasonlóan ugyanis az következik, hogy az nem a tagállamok felelősségbiztosítási rendszereinek harmonizálására irányul, és hogy az uniós jog jelenlegi állapotában a tagállamok továbbra is szabadon határozhatják meg a gépjárműbalesetekből eredő károkra alkalmazandó felelősségbiztosítási rendszert (2021. június 10-i Van Ameyde España ítélet, C-923/19, EU:C:2021:475, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat)
- 37 Következésképpen és tekintettel különösen a 2009/103 irányelv 1. cikkének 2. pontjára, az uniós jog jelenlegi állapotában a tagállamok főszabály szerint továbbra is szabadon határozhatják meg a polgári jogi felelősségre vonatkozó rendszereik keretében különösen a gépjárműhasználattal okozott megtérítendő károkat, e károk megtérítésének terjedelmét és az említett kártérítésre jogosult személyek körét (lásd ebben az értelemben: 2021. június 10-i Van Ameyde España ítélet, C-923/19, EU:C:2021:475, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezen irányelvvel főszabály szerint nem ellentétesek tehát az olyan nemzeti jogszabályok sem, amely a nemzeti bíróságok számára kötelező erejű paramétereket írnak elő a megtérítendő nem vagyoni károk meghatározásához (lásd ebben az értelemben: 2014. január 23-i Petillo ítélet, C-371/12, EU:C:2014:26, 43. pont).
- 38 E szabadságot ugyanakkor az említett irányelv szűkítette, amennyiben meghatározott minimális összegek mértékéig kötelezővé tette a fedezetet bizonyos károk tekintetében. A kötelező fedezettel érintett károk sorában szerepelnek többek között a „személyi sérülések”, amint azt a 2009/103 irányelv 3. cikkének utolsó bekezdése meghatározza (lásd ebben az értelemben: 2014. január 23-i Petillo ítélet, C-371/12, EU:C:2014:26, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 39 Márpedig, a „személyi sérülések” körébe tartozik minden kár, amennyiben annak megtérítését a jogvita tekintetében alkalmazandó nemzeti jog a biztosított polgári jogi felelőssége alapján előírja, és amely a személy testi épségének sérelméből ered, ideértve mind a testi, mind a lelki szenvedést (2014. január 23-i Petillo ítélet, C-371/12, EU:C:2014:26, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 Következésképpen a többek között a 2009/103 irányelvnek megfelelően megtérítendő károk sorában szerepelnek azok a nem vagyoni károk, amelyek megtérítését a jogvita tekintetében alkalmazandó nemzeti jog a biztosított polgári jogi felelőssége alapján előírja (lásd ebben az értelemben: 2014. január 23-i Petillo ítélet, C-371/12, EU:C:2014:26, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 Másodszor, ami azt a kérdést illeti, hogy mely személyek igényelhetik ezen nem vagyoni károk megtérítését, egyrészt meg kell állapítani, hogy a 2009/103 irányelv 1. cikke 2. pontjának és 3. cikke (1) bekezdése első bekezdésének egymással összefüggő rendelkezéseiből az következik, hogy az ezen irányelv alapján biztosítandó védelem kiterjed minden olyan személyre, aki a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jog alapján jogosult a gépjárművek által okozott kár megtérítésére. Az említett irányelv egyetlen eleméből sem vonható le az a következtetés, hogy az uniós jogalkotó az ezen irányelv által biztosított védelmet csupán a valamely káreseményben közvetlenül érintett személyekre szándékozott volna szűkíteni (lásd ebben az értelemben: 2013. október 24-i Drozdovs ítélet, C-277/12, EU:C:2013:685, 42. és 45. pont).

- 42 Következésképpen a tagállamok kötelesek gondoskodni arról, hogy a kötelező biztosítás a 2009/13 irányelvben meghatározott minimális összegek mértékéig fedezze a közlekedési balesetek károsultjai közeli hozzátartozóinak okozott nem vagyoni kárnak a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti jog alapján járó megtérítését (lásd ebben az értelemben: 2013. október 24-i Drozdovs ítélet, C-277/12, EU:C:2013:685, 46. pont)
- 43 A jelen ítélet 39–43. pontjában kifejtett indokolásból következik, hogy a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a nemzeti joguk alapján alkalmazandó, gépjárműhasználattal kapcsolatos polgári jogi felelősséget a 2009/103 irányelv rendelkezéseinek megfelelő biztosítás fedezze, és az e területen fennálló hatáskörüket az uniós jog tiszteletben tartása mellett kötelesek gyakorolni. Ezenfelül a gépjárműveket érintő káreseményekből eredő károk megtérítésére vonatkozó nemzeti rendelkezések nem akadályozhatják ezen irányelv hatékony érvényesülését (lásd ebben az értelemben: 2021. június 10-i Van Ameyde España ítélet, C-923/19, EU:C:2021:475, 39. és 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 44 E tekintetben a Bíróság több alkalommal megállapította, hogy a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó uniós jogi rendelkezéseket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétesek a hatékony érvényesülésüket sértő nemzeti szabályozások, mivel azzal, hogy eleve kizárják vagy aránytalanul korlátozzák a károsult kötelező gépjármű-felelősségbiztosításból eredő kártérítéshez való jogát, megghiúsítják a közlekedési balesetek károsultjainak védelmére irányuló, az uniós jogalkotó által folyamatosan követett és megerősített cél megvalósítását (lásd ebben az értelemben: 2021. június 10-i Van Ameyde España ítélet, C-923/19, EU:C:2021:475, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 A jelen ügyben először is meg kell állapítani, hogy az alapeljárásban szóban forgó német szabályozás – a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) által adott értelmezésében – a polgári jogi felelősségre vonatkozó nemzeti anyagi jog hatálya alá tartozik, amelyre a 2009/103 irányelv utal. Ezenkívül a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy az így értelmezett szabályozás a harmadik személyeket ért nem vagyoni kár – amelybe beletartozik a közlekedési balesetben elhunyt szülő halála miatt a gyermeket ért fájdalom és szenvedés – megtérítését is szabályozza, és meghatározza a polgári jogi felelősségbiztosítás alapján az ilyen kártérítési jogot keletkeztető kárt, függetlenül e kár bekövetkezésének körülményeitől.
- 46 Másodszor, amint azt a német kormány az észrevételeiben hangsúlyozza, a német jog értelmében a közlekedési baleset közvetett károsultjai által elszenvedett nem vagyoni kár megtérítése lényegében három feltételtől függ, nevezetesen attól, hogy a baleset közvetett károsultja saját egészségében károsodjon, hogy a közvetlen károsult közeli hozzátartozója legyen, és hogy okozati összefüggés álljon fenn a balesetért felelős személy által elkövetett hiba és e sérelem között. Ezenkívül a német kormány az első feltételt illetően hangsúlyozza, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) értelmezésében a német jog szerint a lelki természetű sérülések csak akkor tekinthetők egészségkárosodásnak, ha patológiás jellegűek, és meghaladják azt az egészségkárosodást, amely az érintett személyeket a közeli hozzátartozó halála vagy súlyos sérülése esetén általában éri.
- 47 Így az alapeljárásban szóban forgó nemzeti szabályozás különösen egy olyan objektív kritériumot ír elő, amely lehetővé teszi – adott esetben az eljáró nemzeti bíróság által esetről esetre végzett vizsgálat révén – azon nem vagyoni kár azonosítását, amely a közlekedési baleset közvetlen károsultjához közeli hozzátartozónak járó kártérítés tárgyát képezheti.

- 48 A Bíróság – a jelen ítélet 36. és 37. pontjában hivatkozott – ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a 2009/103 irányelv nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy a károsultat a biztosított polgári jogi felelőssége alapján megillető kártérítési jog terjedelmének meghatározásához egy adott polgári jogi felelősségi rendszert válasszanak, így ezzel az irányelvvvel főszabály szerint nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely kötelező erejű paramétereket ír elő a megtérítendő nem vagyoni károk meghatározásához.
- 49 E körülmények között a jelen ügyben nem tűnik úgy, hogy a közlekedési balesetek károsultjainak közeli hozzátartozóit ért nem vagyoni kár alapján az e hozzátartozók kártérítési jogának keletkezéséhez a német jogalkotó által megkövetelt feltételek a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) értelmezésében veszélyeztetnék a 2009/103 irányelvben foglalt, a közlekedési balesetek károsultjainak védelmére irányuló célkitűzés megvalósítását.
- 50 A Bírósághoz benyújtott iratok ugyanis nem tartalmazzak egyetlen olyan elemet sem, amely arra utalna, hogy az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló polgári jogi felelősségi rendszer eleve kizárná, vagy aránytalanul korlátozná a közlekedési balesetben közvetlenül károsult személy közeli hozzátartozójának a gépjárműhasználattal kapcsolatos polgári jogi felelősségbiztosítás alapján járó nem vagyoni kártérítéshez való jogát.
- 51 A fenti indokok összességéből az következik, hogy a 2009/103 irányelv 3. cikkének negyedik bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a közlekedési balesetek károsultjainak közeli hozzátartozóit ért nem vagyoni kárnak a gépjármű-felelősségbiztosító általi megtérítését attól teszi függővé, hogy e kár patológias egészségkárosodást okozott-e az ilyen közeli hozzátartozóknak.

A második kérdésről

- 52 Tekintettel az első kérdésre adott válaszra, a második kérdésre nem kell válaszolni.

A költségekről

- 53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

A gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének negyedik bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a közlekedési balesetek károsultjainak közeli hozzátartozóit ért nem vagyoni kárnak a gépjármű-felelősségbiztosító általi megtérítését attól teszi függővé, hogy e kár patológias egészségkárosodást okozott-e az ilyen közeli hozzátartozóknak.

Aláírások